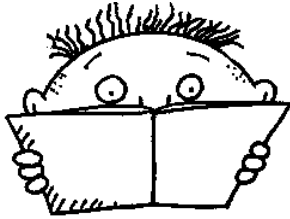

חובטים על ניתוח מאמר (או כל טקסט כתוב אחר)

למה חשוב שנדע לנתח מאמר, כתבה, סיפור או כל טקסט כתוב אחר?

כדי שנוכל...

1. לקרוא מאמר לצורך לימוד של תוכן מסוים.
2. לסכם נושאים, באופן עצמאי, באמצעות קריאה.
3. להעמיק בנושא מסוים, באופן עצמאי, באמצעות קריאה.
4. לערוך סקירת ספרות כמבוא לפרויקט או עבודת חקר.

התבוננות ראשונה במאמר

התבוננות ראשונה פירושה רפרוף מהיר על המאמר, מבלי לקרוא אותו לפרטים. מטרת ההתבוננות הראשונה היא לאפשר החלטה האם המאמר מתאים למטרת הקורא והאם כדאי לעבור להתבוננות מעמיקה יותר. התבוננות ראשונה נותנת לנו מידע על מבנה המאמר. בהתבוננות זו חשוב לאתר את הפרטים הבאים:

1. כותרת המאמר:
2. שם המחבר:
3. שנת חיבור המאמר:
4. מקור הפרסום (העיתון או הספר ממנו נלקח):
5. התייחסות לאיורים, גרפים, טבלאות, ציורים והפקת מידע מהם.
6. קריאת תמצית: משפט פתיחה – הקדמה. משפט סיום - סיכום.
7. התייחסות לרשימת המקורות (אם מצויה).
8. איתור המסר העיקרי של המאמר.
9. הסקת מסקנות מהמאמר.

התבוננות שנייה במאמר

ההתבוננות השנייה מאפשרת לנו לקבל מידע מעמיק על תוכן המאמר, לפרש ולהעריך את המידע ולהסיק מסקנות מהמידע. לשם כך עלינו לזהות את המרכיבים שבמידע ואת הקשרים המתקיימים בניהם.

שאלון הכוונה להתבוננות שנייה במאמר:

1. מהו שם המאמר? _____

2. מי המחבר? _____

3. האם המחבר נחשב בקיא בנושא? הסבירו: _____

4. הקיפו בעיגול את חלקי המאמר המופיעים במאמר שקראתם:

תקציר / מבוא / הצגת הנושא / סיכום / רשימת מקורות

5. חלקו את המאמר לפסקאות.

6. מצאו את משפטי המפתח בכל פסקה וסמנו אותם בעזרת מרקר

צבעוני. רשמו לעצמכם הערות על הרעיונות המרכזיים בקטע. רשמו

בשולי הקטע מילים קשות ובררו את משמעותן: _____

זהו את מרכיבי המאמר:

(משפט המפתח יופיע על פי רוב במשפט הפתיחה או הסיום).

משפט פתיחה:

פיסקה 1

משפט מפתח:

משפטי תמיכה:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

פיסקה 2

משפט מפתח:

משפטי תמיכה:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

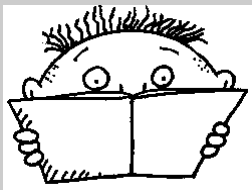
משפט סיום:

7. מהו המסר העיקרי במאמר? (המסר העיקרי יופיע לרוב בפתוח או בסיום או בשניהם).

8. אם נבצע **חשיבה על החשיבה שלנו**, נזהה את השלבים הבאים:

א. קריאה מרפרפת של המאמר וזיהוי ראשוני במה עוסק המאמר.

ב. קריאה שנייה של המאמר ואיתור פרטים כמו: מהימנות, רעיון מרכזי,

מבנה והתאמה.

ג. חלוקת המאמר לפסקאות.

ד. רישום הרעיונות המרכזיים לכל פסקה ומשפטים התומכים בהם.

ה. זיהוי המסר העיקרי של המאמר.

ו. הצגת המסר באמצעות ראשי פרקים המסודרים בסדר הגיוני.

ז. מילות הקישור במאמר.

ח. הפתיח והסיום של המאמר.

תהליך ניתוח מאמר (או כל טקסט כתוב אחר) נועד לאפשר הבנייה של ידע מתוך מידע כתוב, ליצור בסיס לפרשנות ולהערכת המידע ולהוביל להסקת מסקנות מהמידע. השימוש **בתהליך הניתוח** כולל מספר **אסטרטגיות חשיבה** ונעשה במטרה

להניע לתגובה פעילה בהתייחס למידע, במקרים שבהם הלומד נדרש:

1. לקרוא טקסט באופן עצמאי ולהפיק ממנו ידע משמעותי.
2. לארגן מחדש מידע, באופן עצמאי, באמצעות קריאת טקסט.
3. לערוך סקירת ספרות כמבוא לפרויקט או לעבודת חקר.

חשוב להבחין בין **תהליכי חשיבה** - תהליכים מורכבים ועשירים, כגון: חקר, קבלת החלטות או פתרון בעיות, שביצועם כרוך בהפעלה משולבת של מספר אסטרטגיות חשיבה, לבין **אסטרטגיות חשיבה** - פעולות קוגניטיביות ממוקדות יותר, כגון: מיון, השוואה, הסקה ועוד. אסטרטגיות החשיבה הן אבני הבניין של תהליכי החשיבה. כל אסטרטגיית חשיבה עשויה לשרת מספר תהליכי חשיבה.

יחידה זו נועדה להבנות ידע על אודות תהליך ניתוח מאמר. את היחידה ניתן לשלב בכל פעילות לימודית בה תלמידים נדרשים לקרוא טקסט באופן עצמאי ולעשות שימוש פעיל במידע שבטקסט: לפרש ולהעריך את המידע ולהסיק מסקנות מהמידע. היחידה נועדה ליצור גירוי ראשוני ולהוביל לדיון בתהליך החשיבה. ניתן להרחיב ולהעמיק בדוגמאות ובהקשרים בהתאם לשכבת הגיל. לאחר הבניית הידע על **ניתוח מאמר**, חשוב לחזור לפעילות הלימודית ממנה יצאנו ליישם את תהליך החשיבה באותה פעילות ולדון בשינוי שחל אצלנו בעקבות הלמידה. כלומר, להעלות למודעות את השינוי שחל בחשיבה שלנו בעקבות הבניית הידע על **ניתוח מאמר**. כמו כן, חשוב ליישם את האסטרטגיה בהקשרים שונים (העברה).